

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravitelju „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Preganjanje učiteljstva.

Dr. Šusteršič je rekel v državnem zboru, ko se je govorilo o tem, da se da kmetu dobrih ljudskih šol: „Šola je prokletstvo za ljudstvo!“ To je govoril tedaj, ko še slovenski kmet sam ni zahteval šol in ni spoznaval poleg stroškov tudi ogromne dobrote, ki jih ima od ljudske šole. Danes je to drugače, in tudi dr. Šusteršič je stopil za korak naprej in si navzel drugo geslo: „Učiteljstvo je prokletstvo za ljudstvo!“

Nekoč so klerikalci zatirali in uvirali šolstvo, danes se temu ne morejo več ustavljati, zato so pa pričeli preganjati učiteljstvo in kri nam kaže znake njih nasilja. Ubijalci poštenosti so postali naši klerikalci. Vse, kar je dobro za ljudstvo hočejo uničiti in ker učiteljstvo največ dobrega stori za ljudstvo, zato hočejo danes s silo ubiti učiteljstvo, ono učiteljstvo, ki se jim noče prodati v njih gnusne namene.

Človek, ki je rojen, ima pravico, da živi — tako tudi slovenski učitelj. Dr. Janez Evangelist Krek je imenoval slovenske napredne učitelje „pse za plotom“. Dr. E. Lampe je rekel, da bode dal učitelje bičati s škorpionji. — Baron Schwarz je rekel, da se radi enega učitelja ne bode z dr. Šusteršičem skregal; mi pa pravimo, proč z njimi, ki tako neusmiljeno ravna s človekom, kakor klerikalci z učiteljstvom, škorpionov potrebujejo oni, ki po shodih hujskajo naše ljudstvo zoper šolo in učiteljstvo, nepoštenjaki so pa oni, ki prisegajo in so postavljeni za to, da čuvajo zakon, a tega ne store.

V nebo kriči preganjanje učiteljstva in ker je naša dolžnost, da se za učiteljstvo zavzemamo, zato hočemo danes priobčiti nov slučaj, ki ga pripravljajo nad enim najdelavnejših naprednih učiteljev. To je gosp. učitelj Stupica iz Dražgoš na Gorenjskem, ki ga hoče poslanec Demšar spraviti iz okraja.

In kaj je zakrivil ta mož? Krivda moža je, da vodi brezplačno tamošnjo posojilnico, ki jo je on ustanovil v prid ljudstva. Krivda

moža je, da je predsednik bralnega društva, ki ga je ustanovil ljudstvu v prid. Krivda moža je, da je predsednik nadzorstva pri „Podpornemu društvu gozdnih delavcev“, katerega je ustanovil delavcem v korist. Krivda moža je, da vodi pevski zbor in tamburaško društvo. Krivda moža je, da je ustanovil pododsek telovadnega društva „Sokol“. Krivda moža je, da ga vsa dolina spoštuje, da mu je hvaležna za njegovo požrtvovalnost in človekoljubje, s katerim opravlja svoje delo izven šole — le ljudstvu v korist.

Šestnajst let že mož vodi šolo v Dražgošah in opravlja ekskurendo, ki ne leži ravno v ravnini. V šestnajstih letih mu ni mogel nadzornik napraviti ne enega očitka glede šole, in tudi danes, po 16 letih, ko je imel nadzornik voditi disciplinarno preiskavo zoper njega, je izjavil: „Ne, proti g. Stupici ne bodem vodil jaz disciplinarne preiskave, ker on je eden najboljših in najvzornejših učiteljev v okraju.“ In v resnici je moral potem voditi preiskavo okrajni glavar, ki mu ni mogel dokazati ne enega pregreška.

In kdo je napravil ovadbo zoper njega? — Par hujskačev in par nahujskanih ljudi. Bili so to: Župnik Rožnik, poslanec Demšar (se boji, ker ima g. Stupica več ugleda nego on), železniški župan, dva nahujskana fantiča in dražgoški župnik.

Ljudstvo pa, ko je zvedelo za zlobno nakano, je zbiralo podpise, da mora gosp. Stupica ostati v okraju in da so z njim zadovoljni. Večina posestnikov je dvakrat podpisala tak protest. Sedaj se bo videlo, kako klerikalci upoštevajo ljudsko voljo.

In kaj je bilo v ovadbi? Laži! radi katerih je g. Stupica tožil župnika in ona dva fanta, in katere laži je župnik potem pri obravnavi utajil — da on sploh ni podal nobene izjave.

In na take ovadbe se hoče potem g. Stupico prestaviti „službenim potom“ — čujte možje Galilejci! — ne radi kakih pregreškov v šoli in ne radi pregreškov zoper pravost izven šole, temveč radi njegovega političnega delovanja, da se ga na tako

podel in lopovski način spravi iz Dražgoš ker ima preveč zaupanja pri ljudstvu. Stupica mora proč, dasi je bilo njegovo delovanje le duševno in telesno-vzgojno in gospodarsko-prosvetno. — In če bi tudi deloval v političkih društvih, mu li to odreka šolski zakon in mu li tega ne dovoljuje člen 12 državnega osnovnega zakona?

Možje volilci, zapomnite si takih poslancev, ki nam preganjajo poštene in delavne učitelje! — Sicer pa še ni vse odločeno! Govoriti ima in mora ljudstvo!

Gasilska slavnost v Ljubljani.

Zadnje praznike so bili najzanimivši slovanski dnovi, kar jih je videla Ljubljana, ki se je povodom štiridesetletnega jubileja „Ljubljanskega prostov. gasilnega in reševalnega društva“ nenavadno praznično oblekla. Skoro raz sleherno hišo je visela slovenska trobojnica. Na kolodvoru je mnogobrojno občinstvo pričakovalo došle goste in jih viharno pozdravljalo. H gasilskim slavnostim so došli Hrvati, Čehi z Morave in Čehi iz kraljevine Češke že v soboto zvečer. Velikanskega pomena za slovansko idejo je vsekako dejstvo, da je h gasilskim slavnostim poslal v napredno slovensko prestolnico tudi poljski narod svoje zastopnike. Trdno smo prepričani, da bo ta prvi večji poljski poset napredne Ljubljane blagodejno vplival ne samo na čim ožjo zvezo med slovenskim in poljskim narodom, marveč tudi na čim tesnejšo vez med vsemi slovanskimi narodi. Želimo, da bi nastalo med Slovenci in Poljaki tako pristrčno in tako veliko prijateljstvo, kakor vlada med slovenskim in hrvaškim ter srbskim in slovenskim ter češkim narodom.

Prvi večer se je vršil koncert v klerikalnem hotelu „Union“, kar je bilo čisto nepotrebno, ker ima Ljubljana dovolj naprednih gostilen. Bratje Čehi so se bridko pritoževali, da so jih Slovenci peljali v klerikalen hotel.

V nedeljo dopoldne je bilo slavnostno zborovanje ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva in proslava 40 letnice obstoja društva.

Zborovanje otvori kot častni predsednik imenovanega društva državni poslanec in župan ljubljanski, g. Ivan Hribar. Podnačelnik g. Turk se zahvaljuje udeležencem za prijazen poset. Nato govori kot zastopnik napredne občine ljubljanske deželni odbornik in podžupan ljubljanski g. dr. Ivan Tavčar približno sledeče: Slavna skupščina! V imenu občinskega sveta in v imenu mesta ljubljanskega prinašam iskreno zahvalo društvu, ki ima največ zaslug za naše mesto. Društvo je humanitarno, stremilo je vedno za tem, da pomaga soobčanom. Prevzelo je velika bremena mestne občine, ki bi jih sicer morala sama nositi. Zahvale niste iskali, ampak ste vedno nesebično prihiteli na pomoč, kjer je bila sila in potreba. Zahvaljujem se torej v imenu mestnega zastopa in želim, da bi prijateljstvo med gasilnim društvom in mestno občino ostalo neskaljeno ne samo še 40 let, marveč vedno! Na pomoč! — Po dvorani so zadoneli navdušeni na zdar- in živio-klici.

Temu govoru slede pozdravi vseh zastopnikov slovanskih narodov.

Po slavnostnem zborovanju so se vsa društva sešla na Bleiweisovi cesti, odkoder so odkorakala v Zvezdo k maši. Pri nastopu se je šele videlo, kako ogromna je armada gasilcev. V sprevedu je bilo 42 zastav, in sicer 20 slovenskih in 22 hrvaških gasilnih društev. Najštevilnejše so bila zastopana, kar je pač ob sebi umevno, kranjska društva. Bilo jih je v sprevedu 115 s približno 5000 člani. Prišla so tudi bratska društva iz Primorske, Štajerske in Koroške. V sprevedu je bilo 11 Poljakov, 814 Čehov iz Češke, 351 Čehov iz Moravske in Šlezije, 230 Hrvatov, 56 Primorcev, 82 Štajercev in krog 5000 Kranjcev.

Pri maši se je neprijetno opazilo, kako so se Čehi hudovali, da so jih silili k maši. Na komando Poklekните! so Čehi obstali. Naši gasilci niso prvotno razumeli obnašanja Čehov. A ko so jim bratje Čehi razložili, da obstoja sklep njihove „zveze“, po katerem nočejo več delati štafaže cerkvenim slavnostim, so naši ljudje videli, kako daleč pred nami so Čehi. Čez 15 let morda tudi pri nas ne bomo rabili za vsako slavnost maše. Na Poljskem so seveda še bolj za nami. Tam so ljudje tako neumni, da dajo tudi prostor, kjer se otroci žogajo, blagosloviti od škofa.

Po maši so vsa društva defilirala pred deželnim dvorcem. Posebno zanimanje je vzbudilo obnašanje Primorcev napram klerikalnemu deželnemu glavarju Šukljetu. Dočim so namreč vsa kranjska društva defilirala, so Primorci gledali proč od Šukljeta v znak zaničevanja njegove politične neznačajnosti. Pri nato vršečem se obhodu so bili gasilci priče prisrčnih simpatij, ki jih goji za nje napredno ljubljansko meščanstvo. Po vseh ulicah in cestah proti magistratu jih je

spremljala nepregledna množica, iz oken pa so sipale narodne dame cvetje in šopke na drage slovanske goste. Najprisrčneje je pa bil spreved sprejet pred magistratom. Oduševljeni živio- in nazdar-klici so pretresali ozračje, iz oken pa se vsipalo cvetje. Tu je načelnik Štricelj pozdravil napredno in protiklerikalno mestno zastopstvo, zahvaljajoč se za naklonjenost, ki jo je vedno izkazovalo gasilnemu društvu. Posebno toplo se je zahvaljeval načelniku mestne uprave, gospodu županu Hribarju, kateremu se ima gasilno društvo ljubljansko zahvaliti za neprecenljive dobrote. V imenu Hrvatov je govoril Dimitrovič. V imenu Čehov je govoril Mayer. V imenu Poljakov se pokloni gosp. Sroka iz Lvova. Vsem govornikom je zbrano občinstvo hrupno pritrdjevalo. Klici: Živio Hribar! in na zdar Hribar! so pretresali ozračje, kakor menda še nikdar pred starodavnim magistratom. Župan Hribar se zahvali za pozdrave.

Vsem županovim govorom je sledilo burno odobravanje. Klici: Na zdar Hribar! Živio Hribar! kar niso hoteli pojenjati.

Nato se je spreved zopet uvrstil: vsa društva so odkorakala po Cesarja Jožefa trgu, čez jubilejski most, po sv. Petra cesti pred Prešernov spomenik, kjer so se razšla. — Med sprevedom so izborna igrala „Slovenska Filharmonija“, godba iz Kranja in iz Domžal.

V nedeljo popoldne je imela nato „Zveza kranjskih gasilnih društev“ občni zbor, o katerem poročamo prihodnjič obširneje.

Nad vse zanimiva je bila vaja Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva na Sv. Jakoba trgu ter je pokazala, da je vodstvo društva v tako izbornih rokah, da si boljših ni mogoče misliti. — Na tisoče zbranega občinstva je z velikim zanimanjem sledilo izvrstno uspeli poskušnji. Posebno zanimivo je bilo opazovati reševalna dela v dekliški osemrazrednici, iz katere so naglo in sigurno izpuščali otroke na tla. Občinstvo se je prepričalo, da brez skrbi zaupa svoje imetje in življenje tako izborni discipliniranim in z najmodernejšo pripravo opremljenim gasilcem. Po vaji je defiliralo gasilno društvo z vsemi svojimi vozovi, katerim je sledil rešilni voz.

Nedeljo zvečer se je vršil v lepem hotelu „Tivoli“, ki ga je sezidala napredna občina ljubljanska v ponos vseh Slovencev, koncert „Slovenske Filharmonije“, ki jo tudi vzdržuje napredna občina ljubljanska s pomočjo naprednjakov — klerikalci podpirajo v svojem hotelu „Union“ le cigansko godbo in godbo vojaškega pešpolka št. 27.

„Slov. Filharmonija“ je zelo marljivo in precizno svirala od najprostejših do najtežjih slovanskih skladb. Izvrsten je bil češki pevski zbor, ki je neprestano s svojo izborni pesmijo vlivlval ogenj navdušenosti. Med drugimi je zapel zelo precizno in dovršeno „Slovenec sem“, „Liepa naša domovina“ in „Kde domov můj“. Koncert je

bil tako dobro obiskan, da je primanjkovalo prostorov.

V ponedeljek, dne 15. avgusta: Spored gasilske slavnosti je obsegal zborovanje tehnične komisije „Slovanske gasilske zveze“ ter odborovo sejo „Slovanske gasilske zveze“.

Popoldne so si ogledali naši ljubi gosti mesto in njegovo okolico. Zlasti ljubljanski Grad je videl mnoge odlične posetnike, v prvi vrsti seveda Čehi in češke dame. Povsod, kamorkoli je človek prišel, povsod je videl vesele in zadovoljne obraze.

Omeniti moramo, da je splošna zadovoljnost in najboljša volja vladala po vseh gostilnah in restavracijah, kjer je bilo za goste preskrbljeno kosilo. Posebno veliko navdušenje je vladalo v „Narodnem domu“, kjer so kosili gasilci iz Škofje Loke, nekaj Čehov s svojimi rojaki Moravci in Poljaki. Izborni češki in slovenski pevci so prepevali narodne pesmi. Enako je bilo tudi drugod.

Zvečer je bil slovenskim in slovanskim gostom na čast prirejen v „Narodnem domu“ koncert. Občinstva je bilo toliko, da je trumoma zapuščalo vrt „Narodnega doma“, deloma, ker ni bilo nikjer dobiti prostora, deloma, ker ni bilo radi prevelikega števila gostov nikake postrežbe. Pri koncertu je svirala „Slovenska Filharmonija“. — V torek zjutraj je odpotovalo veliko število Čehov ob polu sedmi uri v Postojno.

Praznični dnevi slovanskega gasilstva so za nami. Ljubljana in slovenski gasilci širom naše teptane domovine ne bodo teh dni nikdar pozabili. Navdušenje, ki so ga vlili v naša srca dragi slovanski bratje, ne izgine iz teh naših src nikdar več. Navdušeno, kakor drugi Slovani, se hoče boriti tudi slovenski narod za idejo človekoljubja in za zatiranje Slovanstva. V znamenju človekoljubja in v znamenju svobodnega Slovanstva hoče zmagati Slovenec, hoče zmagati Slovan.

Značilno je bilo obnašanje klerikalcev ob tej slavnosti. Škof je pokazal svoje sovraštvo do gasilcev s tem, da niti zastave ni izobesil, noben klerikalen veljak ni bil navzoč pri slavnostnih priredbah, ostali klerikalci pa so se odpeljali že v nedeljo zjutraj z vlaki iz Ljubljane samo, da niso gledali gasilcev. Gasilci pa se za preziranje klerikalcev niso prav nič zmenili. Zadovoljni so bili, da so čutila ž njimi srca naprednih Slovencev.

Politični pregled.

Župan Hribar.

Potrditvev župana Ivana Hribarja se vendarle predloži cesarju v podpis. Klerikalci so sedaj razkrinkani. Dokazano je, da so oni pripravljali ljubljanskemu županu jamo. Klerikalci so tisti breznačajneži, ki so hoteli preskrbeti Slovincem sramoto.

Klerikalna politika.

Mi smo že opetovano poudarjali, kako slabo se že godi klerikalcem in da ni dolgo časa treba čakati, pa se utegne kar čez noč vse okoli obrniti. Sedaj moremo poročati o novih dogodljajih, o stvarih, ki jih lahko uganjajo samo največji lumpje. Ker klerikalci naprednjakom z lepa ne morejo do živega in tudi ne morejo ustaviti našega napredka, začeli so nas črniti pri vladi kakor veleizdajalce. Cele pravljice si izmišlujejo o srbski veleizdaji na Slovenskem. Včerajšnji „Slovenec“, iz katerega naj odseva najbolj čista katolišča poštenost, piše, da so se vršile v Ljubljani na predvečer cesarjeve osemdesetletnice rojstva protiaustrijske in proticesarske demonstracije. Klerikalci so to lumparijo tudi na Dunaj telefonirali, da bi očrnili Ljubljano tudi še pred vsem svetom. Toda laž ima kratke noge. Dokazano je, da protiaustrijskih demonstracij v Ljubljani sploh ni bilo. Pač pa so klerikalni kolovodje najeli in plačali nekaj brezposelnih ljudi, ki so po njihovih navodilih delali po Ljubljani demonstracije. Razume se, da niso bile niti omenka vredne, kakor klerikalci v Ljubljani nič ne pomenijo. „Slovenec“ je o Ljubljani te dni pisal veliko grje kot najsovražnejši nemški listi niso pisali. Če kdo utegne, mu svetujemo, da bere „Slovenca“ od 18. avgusta, da se na lastne oči prepriča, kakšno obupno politiko so začeli delati klerikalci, kako globoko v gnoj so zlezli farovski ljudje in kako zadnji čas je že, da vzamemo metlo in pometemo ta klerikalni hlev, poln garij in uši.

Razgled.

r Cesarjeva osemdesetletnica. Dne 18. avgusta je bilo 80 let, kar se je porodil naš cesar. Že za navadnega človeka je tako visoka starost, nekaj posebnega. Če pa pomislimo, da je naš cesar že od 18. leta naprej glava države, moramo pač misliti koliko posebnih doživljajev in dogodljajev je bilo tekom njegovega vladanja. V proslavo našega cesarja so se vršile po celi državi velike svečanosti združene s cerkvenimi in vojaškimi paradami. Naš cesar je našemu ljudstvu iz ljudske šole in iz raznih knjig tako poznan, da zadostuje ako mu zaključimo ob osemdesetletnici: Slava, slava, slava!

r Slovanski narodno - gospodarski kongres se je vršil dne 14. in 15. t. m. v Ljubljani. Udeležili so se ga tudi najodličnejši zastopniki češkega in hrvaškega naroda, zastopniki Rusinov in Poljakov — le naši slovenski klerikalci so ostali doma in s tem zopet pokazali, da so jim drugi Slovani deveta briga, ki jih poznajo le tedaj, kadar jih izkoriščajo za svoje samopašne namene. Kljub temu je shod najsijajnejše uspel. Obravnavala so se na tem shodu prevažna gospodarska vprašanja, poročalo se je o stanju zemljedelstva, obrtništva, industrije

in trgovstva pri posameznih slovanskih narodih in sklepalo o tem, kako bi se pomnožili gospodarski stiki med avstrijskimi Slovani. Upati je, da porodi kongres najlepše uspehe. Čehi so spoznali naše gospodarske razmere in uvideli, da pridelujemo mi pridelke, ki jih oni v svojih krajih rabijo in pričakovati je, da se je s tem shodom odprla našemu vinu pot na češki sever; mi pa smo uvideli, kako daleč je napredovala češka industrija in da nam ni treba hoditi izdelkov kupovat k tujcu, ki nas sovraži in tepe z denarjem, ki mu ga nosimo, ampak da lahko kupujemo po isti ceni in ravno tako dobro pri slovanskem trgovcu in podjetniku.

r Sokolski zlet v Celju. Dne 14. t. m. se je vršila v Gaberju pri Celju slavnostna otvoritev „Sokolskega doma“. Ta dan so prihiteli obiskat celjskega Sokola Sokoli iz vseh pokrajin. Vlada je celjskim nemškutarjem na ljubo delala Slovincem nepopisne sitnosti. Slavnost se ni smela vršiti v Celju in Sokolom ni bilo niti dovoljeno prestopiti mej celjskega mesta, a v okolici je mrgolelo na stotine žandarskih bajonetov. A kljub nasprotstvu vlade in sovražnosti celjske nemškutarije je slavnost prekrasno uspela. Blizu 2000 Sokolov se je v kroju udeležilo slavnostnega sprevoda in celjski okoličani so ponosno gledali te pestre moške čete, ki so prišle nemškim Celjanom povedat, da jim klenka zadnja ura in da ne bo več dolgo, ko bomo nastopili tudi v celjskem mestu.

r Svetovna razstava v Bruselju je pred par dnevi pogorela. Iz doslej neznanega vzroka je nenadoma izbruhnil požar, ki se je po bliskovo razširil in v par urah vpepelil ves francoski, angleški in belgijski oddelek. K sreči se ni noben človek ponesrečil, ampak so se mogli tisočeri obiskovalci razstave še pravočasno rešiti. Škoda se ne da še preceniti, sodijo pa, da je 150—500 mil. kron škode. Da se je ogenj tako razširil, je največ kriva bruseljska požarna bramba, ki je bila tako počasna, da je prišla na pogorišče šele eno uro potem, ko je bilo pričelo goret. To so pa naši slovenski, zlasti pa ljubljanski ognjegasci pač precej urnejši!

Dolenjski novičar.**Jz Krmelja pri Št. Janžu.**

d Zopet nesreča pri rudniku. Na praznik, dne 15. avgusta zvečer, se je ponesrečil delavec Jožef Klenovšek. Srečen je bil toliko, da je ušel smrti, a zlomilo mu je nogo. Kakor je slišati, se je zvalil nanj velikanski kamen. Ko se je ta nesreča zgodila, je paznik takoj poslal delavca z listkom do računovodje Filipa, znanega nam junaka, desne roke direktorjeve itd. itd. Dobil ga je na kegljišču v kantini. Ko je poročilo prebral, je list odložil in — kegljal naprej. Kaj je pač njemu za prvo pomoč v sili;

morda bo reveža v pisarni gnal zopet k električnemu aparatu in zlomljena noga bo cela ter bo bolnik tekel domov v kolonijo zdrav in čil.

d Take tiče imamo v Krmelju, da bi iznašli smodnik, če bi ne bil že iznajden. Neki Špental, ki opravlja službo pisarja v grajzleriji, ter neki paznik z imenom Kodela, sta „od zgoraj“ navdahnjena zasanjala, da bosta vse slovensko časopisje spravila iz sveta, ter vsem dopisnikom zavila vrat (oj groza!) Zahvaljen bodi bog, da bo moral prvi teh dveh pobrati šila in kopita in iti drugam, drugi pa bo žal še nadalje naš strah in trepet, ter namerava baje ustanoviti neko organizacijo, ki jo bo krstil: Špičast kramp. Vsi grajzlerski podrepniki bodo povišani v nebo pred vsem svetom, vsi drugi delavci pa bomo morali pred njim poklekovati v prah; gorje, gorje!

d Gospodu Izidorju se tla majoje že v sredini njegovega delokroga, on se pa v svoji domišljiji vozi še vedno visoko, visoko, in si misli: „Pri Filipih se vidimo.“ Bilo torej srečno!

d Belokranjski vinogradi uničeni. Žalosten pogled nam nudijo letos belokranjski vinogradi. Kjer je bilo lansko leto slišati veselo petje, je letos prazno, zapuščeno. Kmet je obupan, edini zaslužek, ki ga še veže na domovino, mu je šel po vodi — pomoči pa nikjer. Vinogradi so popolnoma uničeni, tu pa tam se dobi še kakšen košček, ki je bil bolj v zavetju, da ima nekoliko grozdja, drugače je pa vse po toči in peronosperi uničeno. Pretekli teden je toča zopet uničila po Radovici in okolici vse, kar je bilo še zdravega.

d Iz Bele Krajine. Klerikalna nesramnost presega že vse meje. 7. t. m. se je zbralo v Beli Krajini nekoliko klerikalnih študentkov, ki „se ne boje truda daljnega potovanja,“ in „se ne strašijo nasprotnikov, ki so se ravno do novejšega časa tako šopirili po Beli Krajini.“ Živelci res taki junaki! Sedaj, ko so se že nekoliko otrešli strahu, s katerim so priklečevali v Belo Krajino, ko so že na ono stran Gorjancev, so dobili pa veselje pisariti „o onemoglosti črnomaljske liberalne mladeži in o barabskih izgredih metliške sokolske župe“ (ki pa niti ne obstoja). Gospodje, raje bi pisali več o akademika nevrednemu govoričenju nekega vašega predsednika, nad katerega surovem besedičenju se je škandaliziralo vse blizu sedeče občinstvo. Capito!

d Belokranjske ceste. V zadnjem času je vse klerikalno časopisje na nogah in kriči radi belokranjskih cest nad liberalci, češ da so oni krivi, da ne bodo letos dovršene. Toliko hinavščine in toliko na enem mestu nakopičene laži, kakor jo je bilo v teh poročilih, spravijo lahko skupaj samo klerikalni gospodje Lampetovega kalibra. Bela Krajina, ki je bila toliko in toliko let popolnoma zapuščena, za katero niso imeli

nikdar primernih sredstev, s katerimi bi se kmetu vsaj deloma odpomoglo, je postala od zadnjih volitev, kar je ljudstvo nastopilo proti klerikalnem predmet, iz katerega hočejo gospodje v deželnem odboru, pri vladi in v farovžih norce briti. Bede našega kmeta ne vidijo — zaradi tega pa tudi delajo s takimi nesramnimi sredstvi. Gospodje, le spomnite se lanskega gradaškega shoda, spomnite se vsakojakih obljub, katerih je bilo o vsaki priliki toliko, da smo že mislili, da je Bela Krajina že obljubljen dežela, v kateri se cedi med itd. Kaj ko bi spomnili ob tej priliki g. grofa Barba, ki je bil kot zastopnik deželnega odbora na gradaškem shodu, na vse one obljube, s katerimi je hotel spraviti župane do enoglasnega glasovanja za belokranjsko železnico. G. Legvart — kje ste s svojimi obljubami? G. glavar — kje ste? G. Lampe, Krek, Matjašič, kdaj boste izvršili svoje obljube na različnih shodih? Gospodje, eno si zapomnite, da po sključenih hrbtih Belokranjcev ne bo več kmalu kdo splazal na mehak stolček, kakor Šuklje. In tako tudi sedaj nove belokranjske ceste ne bodo sredstvo, s katerim bi gotovi Lampeti in Jarci delali spor med kmeti, ne bode sredstvo, s katerim bi se goljufalo in agitiralo proti liberalcem. Ceste, ki bi morale biti že davno zidane, bode plačal belokranjski kmet skoraj sam; 77 odstotkov plača kmet in le 23 dežela. Kmetje, ki niso hoteli prodati za slepo ceno svojega zemljišča, niso bili nikdar nahujskani od liberalcev, ker so ravno ti zvesti pristaši klerikalne stranke; ker so pa izprevideli Lampetove načrte, so tudi tako delali. Dolži se liberalce, da so krivi, da ne bodo delane ceste — kaj pravita pa k temu g. Vukšinič in Matjašič — ali imata gospoda čisto vest? Zelo radovedni smo!

d Iz Bele Krajine. V nedeljo 14. avgusta nas je osrečil Belokranjec s svojim obiskom neki Jarc iz Ljubljane, ki je prišel svojo modrost prodajat. Ta Jarc je bajje olikan mož, zato bi pač že lahko vedel, da so Belokranjci obljub že siti in da na prazne besede ne dajo nič. Pravil je, da bo deloval za koristi Bele Krajine, če ga izvolimo za poslanca, mi pa mislimo, da bo le deloval za svoj žep, kakor smo to vajeni od poslancev, ki zastopajo nas Belokranjce, posebno pa od zadnjega našega „zastopnika“. Kvasil je mnogo o liberalcih in liberalnih časopisih in nam prečital nekaj člankov iz „Slovenskega Naroda“, o katerih je dejal, da so lažnjivi; a ljudstvo jih je odobravalo, ker je sprevidelo, da so resnični. — Kar je nadalje ta ljubljanski profesor Jarc še čvekalo o dr. Tavčarju, ki menda po Poljanski dolini ribe lovi, o cestah, železnicah in vodovodih, to je bilo tako neužitno, da se še s kruhom použiti ne da. Mi belokranjski kmetje pravimo le, da nam ta Jarc nikoli za poslanca ne bo. — Belokranjski napredni kmet.

d Semič. Tomasin je prišel k nam prodajat kipe, ki jih sam modelira ter jih prodaja po 3 K. To se mu ni posebno obneslo. Začel je drugače. Sedaj pošilja po pošti 1 kip, paternošter, vizitnice Lurške Marije, s sledečim pismom:

Pozdrav iz Novigalurda. Dragi prijatelj. Slišali smo od g. Tomasina, da pri Vas so mirodajni ljudi. In bi Vas prosili ako bi Vi hoteli tako dobri biti, da bi delali s tablami kšeft, ako bi si kateri naročil, ker ta denar je v prid Lurški Mariji za cerkev v Novilurd. Kolikor bo naročeno bo že prišel eden po denar in table prinesel. Vsakdo dobi tablo, paternošt, pildek za zadnjo uro, in vizitko Marijino. To vse skup košta 3 krone v prid Novi lurd. — Vsaki naj Vam da are 60 vinarjev. To je za Vašo mujo in dobroto. Tudi ta tabla Vam za mujo ostane. Toraj prosimo pomujajte se saj Marija Vam bo že topelt povernila. Nazdravje Vam kliče! Čudodelna Marija v Novem lurd! Sprejemnik Karol Piletič!

Uboga Marija! ki ima take preroke in apostelje. Ne bi rekli, da prosijo za reveže 3 K, katere bi vsak rad dal, a za Št. Jernejsko malikovanje in lumparijo niti krajcarja. Kmetje, pozor! Kamor se prikaže omenjeni apostelj, pošljite ga čez vrata! Tomasin, pojdite raje spet po starih zidovih „šac“ kopat. — Čudimo se, da posvetna gosposka kaj takega trpi in mirno gleda. Sramotno je za celo Dolenjsko. Morda je pa-le res, kar je rekel Tomasin, da so sami boljši ljudje zraven s pristavkom: in še celo dr. Slanc je pristopil v našo akcijo. Radovedni smo, kaj bo rekel g. Slanc na to?

d Iz Semiča 1. t. m. je bil ogled za prezidavo šole. Prišli so velerodni izvedenci iz Osojnika in Malina ter zmagonosno otipavali zidovje rekoč: „Pa zeki be delali novo šulo, ko je ta še tok močna. Če je pa šumeštem noter v šule slab left, nej se pa okna odprejo.“ Pametna misel! Vprašamo: kaj pa bo z denarjem, ki se nabira že 10 let za šolo? Si boste gotovo na Osojniku postavili kolodvor, ko se vedno prepirate in pošiljate nepotrebne prošnje na glavarstvo ravno glede kolodvora. Pozivljamo deželni šolski svet, da čim preje določi vse potrebno za zidanje nove šole. Šola pa naj bo 4 razrednica, kajti le s tem se bo preprečilo, da ne bodo starši svojih otrok pošiljali v nemško šolo, sicer se bo nekega lepega dne v samem Semiču pojavila šulferanjska šola, kar bo za semiške kimovce posebna čast.

d Iz Kota. Že večkrat je „Slov. Dom“ prinesel opomin, naj bi ustanovila Ciril-Methodova družba v Kotu šolo, a do danes se še nihče ni zmenil za nas. Prišel sem slučajno skupaj z g. N. M., ki je tudi zastopnik C. M. družbe, ter sem ga vprašal, kaj bo s šolo, a odgovor sem dobil: Da, v Kotu bi delala C. M. družba šolo, a neče zato, ker bi jo morala vzdrževati sama, kajti deželni šolski svet ne bi nič prispeval za

njo. Res je, da C. M. družba nima odveč denarja, toda v tem slučaju, ko se gre skoraj za 60 otrok, na katere preži kočevska svojat, moralo bi se žrtvovati zadnji vinar. Torej prosimo, naj se gotovi gospodje malo bolj zanimajo za nas, ako jim je kaj ležeče na tem, [da se mladina v Kotu ohrani Slovincem. Sicer se bodo res uresničile besede, ki jih Kočevarji tako slastno izgovarjajo: „In paar Jahren wird bis Kulpastrand alles unser sein.“

d Iz Verčic. Vedno smo upali, da bo naš veleslavni občinski odbor sprejel kak protest proti šulferajnski šoli, dokler je bil še čas, in dokler niso imeli Kočevarji še sveta za zidanje šolskega poslopja. Sedaj je bajje že prepozno, ker imajo svet že kupljen in se bo tudi z zgradbo kmalu pričelo. Tako bomo imeli nemško šolo v čisto slovenski občini. Lep napredek!

d Gospodu Romu, učitelju na šulferanjski šoli v Verčicah, ali kakor se sam imenuje šolovodja, svetujemo, naj gre s tisto umazano ptujsko cunjjo, po imenu „Štajerc“ strašit v Škril bob, ne pa nas! Kaj pa mislite s tistim popravkom, ki ste ga poslali v ptujsko pomivalnico od 31. julija? Napadate „Slov. Narod“, ki Vam ni nič žalega storil glede Vašega neumnega praznovanja 30 letnice šulferajna v maju. Da pa ne boste dolžili po nedolžnem „Slov. Naroda“, Vam povemo, da je prinesel dotični članek „Slovenski Dom“ in no „Slov. Narod“. Iz tega, kar pišete v Vašem popravku, je le razvidno, kakšni gumpci ste Kočevarji in pa uredniki ptujske cunjje. G. Rom! drugič, kadar še kaj pišete v slovenskem jeziku, poprosite kakega učenca, večšega slovenščine, da Vam pomore, da ne boste streljali takih kozlov.

d Iz Črešnjevca. „Lažiljub“ piše v 31. številki, da delajo liberalni župani le na svojo korist in da so bili občinski računi marsikje v neredu in da je deželni odbor posvetil v ta temni kot z gorečo bakljo. Radovedni smo le, če bo deželni odbor kazal isto gorečnost in natančnost tudi proti klerikalnim županom. Prav toplo bi mu priporočali, da si nekoliko natančneje ogleda tudi delovanje našega črešnjevkega župana. Deset mesecev je, odkar županuje Črešnjevcem, pa je v teku tega časa sklical komaj dve seji. Prva je imela še nekaj pomena, pri drugi pa je župan predlagal, da bi občina na svoje stroške semiškemu župniku dala popraviti hleve in jih kriti z opeko in da bi mu popravila zidanico. Pregovarjal je odbornike, češ da je to dolžnost občine. Zavedni odborniki so seveda županu povedali, da iz to moke ne bo kruha. Župnija je last nemškega viteškega reda in če se temu zljubi župnišče popravljati, naj to stori na svoje stroške, mi pa ne bomo svojih trdo zasluženih krajcarjev za nepotrebne reči proč metali! — Čudno se nam pa tudi zdi, da našemu županu nikakor ne pride na misel, da bi že enkrat predložil letne račune za l. 1909. Zakaj pač tako počasi?

— Tudi v ta kot bo moral posvetiti deželni odbor s svojo bakljo, drugače bomo posvetili sami.

d Krka. Zadnjič je posvetil naš župnik celo pridigo umetnim gnojilom. Nagovarjal je kmete na skupno naročitev, da se s tem cena zniža. Velja 100 kilogramov K 6.50. Seveda voznijo bode moral še prejemnik sam plačati. Koliko odstotkov bode imel gnoj superfosfata ni omenil, zakaj 12% stane v Ljubljani 6 K 36 v. Da ni govoril zastonj, je samo ob sebi umevno. Med njegovo pridigo mi je prišel na misel Jezus, ki je spletel korobač in je izgnal kupčevalce iz tempeljna. Na misel mi je prišla tudi dr. Šušteršičeva 14% žlindra v državnem zboru na Dunaju, osobito ker je prizadet tudi naš bivši župan in zdaj tajnik tukajšnje klerikalne posojilnice I. Zupanc. Zdaj je bila zopet reklama zanj, da je dobro zaslužil, ko je kmetom vozil gnoj s postaje. Ako bi bili kmetje sami posamezno naročili omenjeno gnojilo, bi bil stal superfosfat ravno tako 7 K 20 v. Ako bi bili naročili skupno in sami domov vozili, bil bi veliko ceneji. Kje so obljube župnikove, ki je obetal v cerkvi, da bo gnoj cenejši?

d S Krke. V nedeljo se je naš gospod župnik visoko povzdignil. Rekel je na leci, da imajo vso oblast duhovniki v rokah, ker imajo v rokah boga in moč cerkve. Kako smo srečni, ker imamo tako mogočnega župnika. „Slovenski Dom“ našemu župniku tudi ni všeč. Dejal je, da bodo vsi tisti, ki čitajo „Slov. Dom“ pogubljeni, ker je list pohujšljiv. Čudno je le to, da bolj ko naš g. župnik prepoveduje ta časnik, toliko bolj segajo čitatelji po njem. Pač ima slabo moč naš mogočni g. župnik!

d Dobropolje. Gospod Miloš Kavčič! Potrjujemo Vam, da niste pisaliotic iz Ponikev. Uredništvo „Slov. Doma“.

d Iz Dobropolj. Za kratek čas. Marjana: „Veš ti Katina, koliko časa bodo ostali pri nas čuki?“ Katina: „Kolikor časa bo Jaklič poslanec.“ Marjana: „Jaklič bo zmerom poslanec; saj vidiš, kako nam pomaga.“ Katina: „O ne, ne bo ne! pri prvih volitvah bo zletel, za njim pa čuki.“ Marjana: „Kaj misliš, da jih Jaklič pridržuje, da ne zletijo?“ Katina: „Saj vidiš, na tisti grm, ki zletijo, mora Jaklič plačati ceho.“ Marjana: „Kaj misliš, da so tako suhi?“ Katina: „Saj veš, kako je bilo v Robu in na Krki. Še vznikom je plačal 50 K. Moreš vedeti, da so suhi bolj kot poper.“ Marjana: „Ubogi čuki. Čuk čika čaka.“

d Iz Ribnice. Zopet se repenči po svoji navadi „Lažiljub“ v št. 31. čez veselico, katero sta priredili društvu „Sokol“ in podružnica družbe sv. Cirila in Metoda 24. jul. t.l. Verjamemo, da sta mu Ribnica in Sodražica trn v očeh, ker vidi, kako napredujeta in se razvijata „Sokol“ in „Cirilmetodarija“ v naši dolini. Toda nič ne pomaga. Kolikor več čenčarije v vašem umazanem lističu, toliko bolje za nas. Ljudstvo začenja vsaj

spoznavati vaše nesramne napade in laži. Veselici, ki sta sta se vršili v Ribnici in v Sodražici, sta javen dokaz napredovanja obeh društev. Da sta bili obe veselici prav dobro obiskani, je pa dokaz čisti dobiček nad 2000 K od obeh veselic. Vprašamo pa vas, koliko ste pa nabrali v Sodražici za vašo „Stražo“. Vse je tiho, in ni sluha ne duha o čistem dobičku. Da, da, pošteno ste žrli na katoliški podlagi, in seveda brez vsega greha. Da je bilo pri veselici v Ribnici prav prijetno, je dokaz to, da je prišlo več deklet (Kranclovke) od nove maše in so se prav pošteno vrtile na plesnem odru. Seve, to ni bilo gospodom všeč, da so si izbrale namesto črne suknje raje rdečo srajco, in na vprašanje, zakaj so to storile, je vsaka odgovorila: kaj mi če far. „Lažiljub“ je tudi klobasal in pisaril sledeče: „Končno je prišla še zadnja točka programa, nastop naraščaja. Vodil ga je Pirker iz Ribnice. Bila je že ura enajsta. Pili so otroci, deklice in dečki v najnežnejših letih.“ Res je, da je g. Pirker, ki ima blago srce za mladino, zbral naše otroke ob 9. uri k eni mizi in jih pogostil s piškoti, jedili, pokalicami in tudi nekoliko z vinom. Otroci so bili veseli in peli narodne pesmi. Ob deseti uri jih je peljal v kavarno na kavo, ob pol enajstih pa je bilo veselje že končano. G. Pirkerju le čast zato. Odkrito povemo, da bomo njemu vselej radi zaupali našo mladino, poznamo ga, da je mož. Vam gospodom jih ne bi zaupali nikdar. Kako bi jih vi pogostili, dobro vemo. Saj se poznamo. Gosp. Pirkerju pa se tem potom prav lepo zahvaljujemo za njegovo požrtvovalnost in dobroto, ki jo je našim otrokom skazal. Naši otroci ga bodo imeli vedno v spominu. Ribničani.

d Radeče pri Zid. mostu. Pri nas se zida nova župna cerkev. Dasi je bila prejšnja zadosti prostorna, dovolj lepa in zelo močna starinska stavba, sklenili so jo naši domišljavi klerikalni kolovodje podreti ter zidati novo, češ, da ne odgovarja potrebam časa, ne meneč se pri tem za to, da s tem naložijo našim davkoplačevalcem najobčutnejše breme. Ti reveži, že itak s premnogimi plačili vsled nerazumnega gospodarstva njih veljakov obloženi, imajo sedaj še to na svojih ramah. Toda kaj mar našim klerikalcem, če posestnik-davkoplačevalec tudi gospodarsko umira pod težo raznih davkov, samo da oni dosežejo svoj cilj. Prav nič jih ne vznemirja, če narod gineva vsled različnih nezgod in nesreč; s čisto mirno vestjo, ne da bi se prizadevali mu olajšati njegovo bedno stanje, militi njegovo bol, mu še dodajajo raznih težkoč v obliki nepotrebnih stroškov za razne njim ljube naprave. In vse to, da zadoste svojim samopašnim namenom. Med pritrkavanjem zvonov se je zadnjič pripeljal iz Ljubljane avtor zloglasne rdeče brošure, da položi takozvani temeljni kamen novo se zidajoče cerkve s svojim blagoslovom in da seveda odnese tudi nekaj od župljanov krvavo

prisluzenih kronic, katere so ti darovali za novo cerkev v svojo nenasitno bisago. Sprejel ga je cel radeški klerikalni štab z županom Jakcem na čelu; prisostvovala je tudi deputacija čukov in po prijaznih škofovih pogledih hrepeneča množica klerikalnih neznačajnežev. Naslednjega dne so se gospod škof v svojem slavnostnem govoru dotaknili tudi tukajšnjih liberalcev ter dopisnikov Sl. Doma. Kakor je že njegova navada, pustil je tudi tu bljuvati nanje ogenj in žveplo. Svoje pristaše pa je bodril v kolikor mu je to lastno, naj jim zaradi teh malenkosnih dopisov nikar ne vpade pogum. Kakor je videti, se mož dokaj briga za nas. No, mi mu privoščimo to veselje. Jako ponosni pa smo na dejstvo, da se še i naš premilostljivi vladika zanima za naše malenkostne dopise. Temu za protiuslugo bomo si o priliki dovolili zopet kaj obelodaniti izza klerikalnih kulis. Nad Radečami je nebo sicer še z debelimi klerikalnimi oblaki zastrto, a tudi pri nas začenja se svitati na obzorju.

d Iz Tržišča. V nedeljo, dne 24. pr. m. v trdni noči, ko smo se vaščani spravljali že k nočnemu počitku, smo zaslišali dva strahovita poka. Ljudstvo je letelo na plan, prestrašeno, kaj da je. Kakor pa sem danes poizvedel, sta bila ta dva poka namenjena g. kaplanu, ki je praznoval drugi dan svoj god. Streljale so hlabre „farovške kuharice“ in nekateri „farovski podrepniki“, ki so se hoteli prikupiti g. kaplanu, da jih drugi dan z darili obdari. Bedarija! (Ta dopis se je zakasnel. — Op. uredn.)

Strahopetec.

d Iz Tržišča na Dolenjskem. Že dolgo časa nismo v „Slovenskem Domu“ nič slišali od Tržišča; med tem se je že pomirila kri „Platiščetovemu Francetu“, biseru vseh čukov in kumici Dragici, diamantu vseh marinarc, a na „Slovenski Dom“ imata še sedaj oba piko, ker ju je bil svoj čas po pravici oličkal. V tem času smo imeli tudi občinske volitve, ki so to pot precej mirno končale. — V tisti klerikalni capici, ki tako gorjansko piše, se je znano duševno revče spravilo nad može naprednega mišljenja. Na poti mu je posebno narodni trgovec g. Franc Prijatelj, mož mirnega, tolerantnega značaja, ki ima v očeh klerikalnih poganjačev to napako, da noče ukloniti vratu pod jarem klerikalne strahovlade. „Lažiljubovo“ dopisunče ne uvidi, kako bedast je njegov poskus, osmešiti moža, ki je pri faranih brez razlike mišljenja splošno priljubljen, in jih s tem odganjati od njegove trgovine. Prav, prav, le tako dalje, bojosaj „Lažiljubovi“ naročniki, ki se jim je to ogavno capo vsililo v hišo, sprevideli, da ni vredna, da bi jo vzel človek v roke. „Lažiljubček“ bi dalje rad osmešil tudi druge neklerikalne odbornike zlasti Flajsa in Jelenca. Morda meni dopisunče, da bosta za to potem skakala in norela, kakor je svoj čas Kobalov oberčuk (vulgo „faruc“), ko ga je pokrtačil „Slov. Dom“. —

V Malkovcu, naši vinski gorici, ki je spomladi tako lepo obetala, je vse k nič. Vinogradniki bodo trpeli ogromno škodo. Kadar bo spet prišel k nam v farovž pridigat Lampek, si bo lahko prihranil točko proti domačim vinotočem in se izognil zaničevanju svojih lastnih ovčic, ki se jim že odpirajo oči.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g. Krščansko-katoliški osrečevalec.

Naš župnik Zabret je velik prijatelj našega kmeta davkoplačevalca in to prijateljstvo dokumentira v sledečem: Ta človek ne sliši nič, ne vidi nič in ne čuti nič, kako danes ljudstvo tarna pod bremenom zmerom večjih davkov. Kako pa tudi hoče, saj je zmerom živel in še živi v izobilnosti. V svoji slabi nagnjenosti napuho hoče v Št. Vidu vse komandirati, tudi stvari, ki ima toliko pojma o njih kakor zajec o bobnu. Skratka on si ne pusti nič svetovati, vse mora biti po njegovem kopitu, pa naj velja kolikor hoče. Ravno kar so mu pošteni Šentvišči preprečili njegovo sebično, brezvestno nakano šolsko občino oškodovati na ta način, da bi se na tako grozno predragi Vovkovini šola sezidala, se že zopet govori od tega lahkomišljenega človeka, kako se je zadnje dni proti neki osebi izrazil, da farovž ni potreba nič popravljati in beliti, marveč naj se kar pusti, da se čim preje podere. (Ime te osebe na razpolago.) Nehote se nam tukaj vsiljuje vprašanje ali je sploh mogoče dobremu kristjanu gojiti tako podlo in nizkotno škodoželjnost napram svojim soobčanom, kakršno želi ta božji namestnik in na zunanje tako veliki prijatelj kmeta. Tukaj tedaj se vidi, da si on resno želi novo in krasno palačo za farovž v neizmerni katoliški ljubezni na račuu ubogega trpina, kar mu je „Slovenski Dom“ že svoječasno povedal.

Ali mar nimamo že zadosti občinske doklade, tako za šolo, pokopališče itd. Vsak pameten in previden gospodar se drži tega, kar mu iz gospodarskega stališča nese dohodke. Razni katoliški lahkoživci si pa na račun drugih izmišljajo vse mogoče razkošnosti. Ah, kako daleč so s pota Kristusovih nauk. Zato pa njih vera peša tudi v najbolj zakotni gorski vasi, Kristusov nauk se pa tem bolj utrjuje. Kristus ni imel prostora, kam da bi položil svojo glavo. Kako je pa naš Zabret nobel in izbirčen človek, tako, da danes že v kaplanijo spat hodi. Šentviški osrečevalci hočejo ves Št. Vid podreti in na novo sezidati; kje dobiti denarja v današnjem hudem boju za svoj obstanek, se pa nihče ne vpraša. Kmet spreglej že enkrat in pomagaj ter gospoduj si sam, dokler boš imel te jerobe, se ti bo zmerom slabo godilo, kajti vedi, da gospod gospoda še ni nikdar po cilindru

udaril. Sicer se zna zgoditi, da se ne boš nikdar več otrešel plačila, kakor se naša farna cerkev in vižmarski vodovod s takim gospodarstvom nikdar ne bosta. Molimo torej in prosimo: o Bog, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo. — In dalje: reši nas o Gospod, srboritega župnika — Zabreta.

g. **Prostovoljno gasilno društvo Tacen pod Šmarno goro** bo praznovalo v nedeljo dne 21. avgusta t. l. desetletnico svojega obstanka. Obenem bo proslavilo otvoritev novega mosta čez Savo v Tacnu pod Šmarno goro z vrtno veselico, ki bo ob 3. pop. v Koširjevi restavraciji v Tacnu. Spored: 1. Od 2. do 3. pop. sprejem gasilnih društev na mostu v Tacnu in potem odhod h gasilnemu domu. 2. Slavnostni govor. 3. Koncert Domžalske godbe. 4. Srečolov. 5. Šaljiva pošta. 6. Prosta zabava. 7. V mraku zažiganje umetnega ognja. Vstopnina prosta. Čisti dohodek je namenjen za poplačilo društvenega orodja, zato se prostovoljni doneski hvaležno sprejemajo. — Slavnost in veselica se vrši ob vsakem vremenu. K polnoštevilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Jeseniške novice.

g. **Z Jesenic.** Da je Sava še po večini slovenska, tega „Slovenčev“ dopisnik gotovo ne ve, ker na Savi pozna ta verni katoliški dopisnik samo nemške protestante, s katerimi dela kompromise, se brati ž njimi in tako rešuje vero in domovino. Laži in blato, ki jih je zmetel na Sokole, niso rodile sadu, ki ga je on želel, Bolj ko laže in otepa okrog sebe, tembolj ga ljudstvo spoznava in se z gnusom odvrča od njega in od klerikalcev! Neki gospod iz farovža leta že dalj časa z nemškimi protestanti ter jim ponuja kompromis. Opozarjamo čuke stražarje, naj le dobro pazijo, da se jim pred nosom ne izmuzne vera in domovina!

g. **Romanje čukov.** Najmanj tristo čukov pride na Jesenice 14. avgusta, tako so agitirali naši ajmohtarji. Naprednjaki smo bili radi tega v velikem strahu. Res smo mislili, da nas bodo kar kosmate snedli; pa pride nedelja in ž njo veliko razočaranje. Ob osmih se je pridrvilo nekaj pobožnih marinaric v narodnih nošah na kolodvor — bilo jih je 8 — zraven pa celo kopo — kakih 15 — malih deklic starih jedva 5 let. Ko pride vlak na Jesenice, so se pa vsem podaljšali že itak dolgi obrazi, kajti od tistih stotin se je pripeljalo komaj 20 čukov, nekaj lemenatarjev, par visokošolcev, pa cela rajda malih fizičarjev iz škofovih zavodov. Bil je prizor za bogove! Marinarice so sramu povešale oči, ko so videle, da so ravno trikrat preveč šopkov navezale. Zato ga je pa tudi vsakdo dobil, kdor je šel mimo, bodisi liberalec, Nemeč ali socialni demokrat. In ta sprevod! To je bil pravi pogreb, nihče jih ni pozdravil. Da je bila pa blamaža še večja, za to so skrbeli ču-

karski trobentači, ki so spuščali take glasove, da se je vse smejalo. Po maši so jo čuki urnih krač pobrali na Savo, v zavesti, da na Jesenicah ni mesta zanje.

g. **Kaj pa naj rečemo o telovadbi?** Lahko rečemo, da je bila pod vsako kritiko; in škoda je papirja, da bi o tem pisali.

g. **Krščanska ljubezen.** Človek bi mislil, da se marinarice in čuki med seboj prav dobro razumejo, ker imajo vsi istega generala. Temu pa ni tako. Nekemu čuku je, kakor letos vsakemu, toča napravila nekaj škode na polju. Mož pa je baje zasačil nekaj kokoši, ki so brskale po njegovem zelniku, in hajdi takoj k gerentu, kjer je ovadil nekaj marinaric, češ, da so njihove kokoši delale škodo na polju in zahteval odškodnino. In res so morale revne ženice plačati globo, v nedeljo so se pa jezile, ko so ga videle, da se je nosil pokonci kakor pav, češ, lahko se postavljam, ker imam bece. Ljubezen pa taka!

g. **Na Sveto goro** sta peljala župnik in kaplan v ponedeljek vse jeseniške tercijalke. Res lepo, možje naj lepo doma otroke varujejo, pa kokoši krmijo in plenice perejo, žene naj se pa po božjih potih drenjajo in po nepotrebnem denar razmetavajo, kakor da bi doma molitev ne veljala toliko kot drugod. Oba praznika so vlačili v živinskih vozovih neuke ljudi po svetu: Primorce na Višarje, Korošce na Brezje, Kranjce pa na Sveto goro; pa pravijo, da ljudstvo izobrazujejo!

g. **Iz Sore pri Medvodah.** Tukajšnje gasilno društvo se je začelo vseeno nekoliko zanimati za zgradbo prepotrebne gasilne doma. Skrajni čas je tudi že, saj društvo je bilo pred 4 leti ustanovljeno, pa je še danes vse gasilno orodje v prostorih g. načelnika. Denarja ni, dolga menda zmeraj več, in to je, kar vse ovira. Žalibog, da se tu ljudje jako malo zanimajo za take potrebne naredbes. Gasilci sami pa tudi niso zmožni si ga postaviti, ker bode stal precejšnja vsota. Gasilci le pogum, pa bode šlo! Okoličanom Sore tudi prav pride to društvo v slučaju nesreče. Torej le podpirajmo jih, saj to bode nam v korist!

g. **Motnik.** Pri nas je umrl Franc Grabner, po domače Flegarjev Francelj, polu brat Gregorja Grabnerja, gostilničarja in mesarja v Motniku v občinski hiši. Dasi-ravno ima Gregor Grabner dovolj prostora, za svojega ubogega brata ga ni imel. On se pač drži načela: Sovraži svojega bližnjega, škoduj mu, če mu le moreš. To je tudi pokazal v polni meri pri svojem bratu.

g. **Motnik.** Tukaj v Motniku so še vedno stari nemški napisi na občinskih tablah, kljub temu, da je „Savinčan“ že v „Slovenskem Domu“ na to opozoril. Vprašamo vljudno še enkrat, ali občinski odbor še vedno spi? Dajte, dajte odpraviti to spakedranko, da se tujec ne bo čudil tej zanikarnosti; saj smo menda še na Slovenskem. Berlin je še daleč od nas. Ravno

tako bi svetovali nekemu obrtniku, da spravi to zmes raz svoje table; kolikor Nemci od njega kupujejo, bi od tega še mačka ne mogli rediti. Pa brez zamere.

Odkritosrčež.

Notranjski novičar.

n Iz Logatca. Naša šolska družba praznuje letos svojo 25 letnico. Slovenci se predobro zavedajo tega pomembnega slavlja in podružnice C. M. družbe širom slovenske domovine kar tekmujejo med seboj v prirejanju jubilejnih veselice. Tudi logaška moška in ženska podružnica nista hoteli v tem oziru zaostati za drugimi in preteklo nedeljo se je vršila na prostornem Kramarjevem vrtu krasno uspela veselica, ki so jo priredila logaška napredna društva v prid obrambnega sklada C. M. družbe. Temni oblaki so nas sicer ves dan strašili, a vendar je nam sv. Peter prizanesel — dokaz, da se nahajamo še vedno v milosti pri ljubem bogu, čeprav nas imajo drugače za največje brezverce. Mogoče bi nam nebeški ključar niti ne prizanesel — v bližnji okolici in celo v Gor. Logatcu je namreč že močno deževalo — če bi ne slišal nekega klerikalca, ki je poslal proti nebu sledečo pobožno željo: „Da bi boh dau, de b' dans v ta vrt trešl!“ In tako se je vršila cela prireditev nemoteno pri najlepši zabavi in najboljšem razpoloženju. Kmalu po 4. uri so napolnili prostoren Kramarjev vrt številni gostje, ti so prihiteli od blizu in daleč, a tudi vsa logaška inteligenca in veliko število priprostega ljudstva je prišlo na veselico. A kar nas najbolj veseli je dejstvo, da smo na C. M. veselici opazili tudi precej pristašev S. L. S., ki so menda s svojo udeležbo jasno pokazali, da se ne strinjajo povsem z nečedno „Slovenčevo“ gonjo proti naši šolski družbi. Glavni del vzporeda je tvorila telovadba. Vrli bratski društvi iz Cerknice in Vrhnike sta se drage volje odzvali vabilu logaškega Sokola, da ž njim vred sodelujeta pri tej pomembni slavnosti. Proste vaje je izvajalo 30 telovadcev, na orodju sta pa nastopili dve vrsti, in sicer Vrhnika na bradlji, Logatec z dvema gostoma iz Idrije pa na drogu. Navdušeno ploskanje in odobravanje, ki je sledilo vsaki sestavi prostih vaj kakor tudi posameznim telovadcem pri orodni telovadbi, je pričalo, da se je telovadba vršila v splošno zadovoljnost. Zlasti letoviščarji, ki so skoro vsi prišli na veselico, so se čudili krasnemu nastopu in gibčnosti vrlih Sokolov. Na vrtu se je po telovadbi kmalu razvilo živahno življenje in vrvenje. V lepo okrašenih paviljonih si dobil od brhkih logaških rodoljubkinj prav vse, kar si potreboval za suho grlo in lačni želodec. Mešani zbor je zapel pod vodstvom vrlega g. nadučitelja Punčuha nekaj prav lepih pevskih točk. G. Ante Beg je v lepih besedah razložil pomen C. M. družbe in opozarjal na nevarnost, ki nam preti na mejah naše domovine. Zagoneten brzoslakar

je v zadnjem trenutku prelomil „kontraht“, ker so mu baje nekje drugje ponudili lepšo plačo. Zato je pa obljubil, da nas prihodnjič gotovo obiše, če bi imel tudi zastoj slikati. Pač pa nas je obiskal Zepelin št. 0, ki je menda imel z logaškim vzletom do sedaj še najmanjšo smolo. Ob zvokih idrijske godbe se je po gladkem plesišču kmalu začela sukati plesaželna mladina, v kotu je zdaj pa zdaj zažarel umetalni ogenj, in vsele narodne pesmi so se jele glasiti v jasno noč. . . . Da se je veselica tako lepo obnesla, gre prva pohvala vrlemu prvomestniku g. Prevcu, ki je vse vodil, in pa naši dični prvomestnici g. Mazijevi, ki je veselichnemu odboru na svojem lepem vrtu prepustila režijo pijače in jestvin. Pozabiti pa ne smemo tudi naših vrlih dam, ki so se znova izkazale s svojo narodno požrtvovalnosto in pa čilih Sokolov, ki so s svojim krasnim nastopom izpolnili najlepši del cele prireditve. Iskrena hvala pa tudi vsem gostom, ki so prihiteli od blizu in daleč na C. M. veselico ter s tem pokazali, da se zavedajo svoje narodne dolžnosti. Na svidenje drugo leto!

n Republika Cirilmetodarije v Strašnem delu pri Matenji vasi je prinesla čistih 300 K, navzlic vsem neugodnostim in dežju, kateri je pokvaril veselico. To bodi v zadoščenje vsem tistim, ki so in ki niso hoteli pomagati. Prvim iskrena hvala, — drugim ne vemo kaj. V založbi je še nekaj iztisov „Republikana“, kdor ga želi, naj se obrne na „Cirilmetodarijo“ v Prestranek. Naročnina znaša za en iztis s poštnino vred 15 narmonih kolekov ali pa 40 v v pisemskih znamkah.

n Iz Trnovega pri Ilirski Bistrici. Kakor znano, službuje tukaj na 4-razredni deški šoli nadučitelj Jernej Ravnikar. Bil je sem iz službenih ozirih prestavljen iz Mokronoga zaradi raznih afer in tožba, ki jih je imel z ondotnimi prebivalci. Tukajšno ljudstvo je pa znano zelo vljudno in dosti izobraženo, tako, da so vsi njegovi predniki, ki so bili vzgledni učitelji in učiteljice, razen Judnčca, z vsemi priprostimi in boljšimi ljudmi prav lahko zadovoljno shajali. On pa je imel čez par mesecev, odkar je prišel, že prepire in celo tožbe najprej v šoli s kolegi in kolegijami, potem s šolskim predsednikom, kmalu tudi s sosedi in zdaj že s celo faro. Z duhovščino je bil še nekoliko prizanesljiv v nadi, da ga potisnejo za poslanca, kar se je njim v žalost in kesanje res zgodilo. Kakor je pa sedel na stolček, če tudi najzadnji poslanski, je začel prepirtudi z njimi. Na vrsti sta bila najprej kaplana, zdaj pa tudi dekan. Koliko je dekana stala prijaznost z Ravnikarjem in njegovo družino skozi teh 8 let, to bi bilo težko povedati. Dobival je iz kuhinje, vrta, največ pa iz kleti. Prav pogosto sta hodila z ženo na večerje, s katerih se je v pozni uri Jernej sladko ginjen guncal proti šoli. — Sedaj pa v zahvalo, da se jim je tukaj tako dobro godilo in so si trebuhe zredili, pa zmerjata

on in njegova žena, češ, da so tukaj samo Kraševci, Čiči in barabe. Dokler je bil samo nadučitelj, je zmeraj govoril, da so učitelji preslabo plačani, sedaj ko bi imel glasovati za izboljšanje teh plač, pa pravi: jaz imam dosti, drugi „žiher“ stradajo — to je prav klerikalno.

n Vrtno veselico z javno telovadbo priredi telovadno društvo „Sokol“ v Žireh v nedeljo, dne 28. avgusta t. l., pri gosp. Franc Blažiču v Dobračevem s sledečim sporedom: 1. Ob 2. uri popoldne zbirališče v Sokolskem domu, br. v kroju. 2. Ob polu 3. uri izkušnje za proste vaje članstva in izkušnje ženskega oddelka s kiji. 3. Ob 3. uri skupno odkorakanje v Dobračevo. 4. Ob 4. uri nastop članstva k prostim celjskim vajam. 5. Orodna telovadba članstva. 6. Nastop ženskega oddelka s kiji. 7. Vzorne vrste. 8. Skupine. Veselica. Srečolov, šaljiva pošta, ples in prosta zabava. Pri tem sodeluje idrijska društvena godba. Vstopnina na telovadišče: 30 v, stojišče 20 v, vstopnina k veselici 40 v za osebo. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ameriške novice.

a Slovenski „bogatin“ zidajo v Steeltonu, Pa., cerkev, ki bo veljala 33.000 dolarjev ali 165.000 K.

a Slovenci v Chicagi so si ustanovili društvo „Francisco Ferrer“.

a Smrt vsled neprevidnosti. V Aldridge Montane je hotela žena Jakoba Sturlja, doma iz Luč na Štajerskem, zvečer ugasniti veliko svetilko. Pihnila je od zgoraj v svetilko, kar je povzročilo, da je začel goreti petrolej v svetilki. Žena jo je prijala in začela tresti, da bi ogenj s tem ugasnila. V tem je svetilka eksplodirala in žena je bila takoj vsa v ognju. Mož ji je hitel na pomoč, pri čemer se je zelo opeknel. Žena je zjutraj umrla.

a Umor. V Frontenac, Kans., je neznan zločinec zaklal Jakoba Podbevška, rojenega v Št. Ožbaltu na Kranjskem. Zadnji čas je bival s svojo ženo in tremi otroci pri Mariji Devici na Beki na Štajerskem. Podbevška so šele čez več dni našli v rovu usmrčenega.

Gospodarstvo.

gd Na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične letoletna in zimska šola meseca novembra. Za kranjske mladeniče je razpisanih 20 prostih mest. Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 K na leto, v zimskem tečaju pa 150 K. Prošnje za sprejem in za ustanove je poslati ravnateljstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. Tam se dobe tudi natančnejša pojasnila.

gd Delitev premij za govejo živino v Kandiji pri Novem mestu bo v pondeljek, 19. septembra 1910 na ondotnem semnjišču.

Namen razstavi in delitvi premij je: a) Da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredek živinoreje in se o nji pouče, b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z državno in deželno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine. — 1. Pravico do premij imajo vsi živinorejci iz političnega okraja Novo mesto. 2. Do devetih dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki ji streže. 3. Da živina more biti deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričevalom svojega županstva. 4. Može, ki bodo sodili o premovanju živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih. 5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da spolni vse, kar veleva omenjeni ministrski predpisnik ter da obdarovano plemensko žival najmanj eno leto obdrži za pleme. 6. V razstavo se pripuščajo: a) biki, od pol leta starosti naprej, b) breje telice, ki so najmanj 2 leti stare, c) molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, kvečjemu 5 telet. K premovanju je dopuščena goved enobarvne in pisane pasme in živali domače reje. 7. Za lepo živino so določene naslednje premije: I. za biki 20 premij, in sicer ena 70, ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 10 po 10 K. II. za krave 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 K. III. za breje telice 15 premij in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 K. Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomu za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno premijo. S seboj je treba prinesiti živinske potne liste!

gd Ne puščajmo gnilega krompirja na njivah! Pri izkopavanju krompirja je pri nas navada, da odbiramo zdravi krompir od bolnega, gnilega ali nagnitega in da puščamo bolni krompir na njivah. To ni dobro! S tem sami skrbimo, da se krompirjeva bolezen (plesenj) od leta do leta množi, ker se kali te boleznih ohranijo v zemlji dolgo časa zdrave. Razun tega se pa vgnezdijo na takih njivah kaj rad raznovrsten mrčes, zlasti miši, črvi itd. Ves bolni krompir je torej v kupčkih odbrati in potem pa uničiti. Najbolje storimo, da tak krompir zakopljemo na kakem priličnem mestu v globoko jamo in da ga polijemo z apnom. Ravno tako je priporočati, da se vsi črvi ali opci uničijo, katere s krompirjem vred izkopljemo.

gd Hranitev krompirja v kletih. Krompir postane spomladí po navadi zelo drag, posebno v slabih letinah, kakoršna bode letos skoraj povsod pri nas, ker ga je črv

silno mnogo uničil in krompirjeva plesenj. Gledati je torej, da to malo krompirja, kar smo ga pridelali, tudi kar se da dobro ohranimo. V ta namen je izkopani krompir dobro osušiti. Prav storimo tedaj, če pustimo krompir nekaj časa na kakem zračnem in suhem prostoru ležati, da oveni. Oveni krompir se posebno dobro obdrži, ter je izvrstnega okusa. Prav lahko ga pustimo osušiti in oveneti, če ga razgrnemo na podu ali sploh kje pod streho. Če je dobro ovenel, shraniti ga je v kupih v kleti, ki mora biti suha in ne pregorka, kajti v gorkih in vlažnih kletih krompir hitreje gnije.

gd Žrebetom treba gibanja! Glavni vzrok, da žrebeta slabo rastejo in dobe razne napake po nogah, je iskati v slabi strežbi žrebet, če namreč žrebetom ne privoščimo potrebnega gibanja na prostem zraku. Kdor svoje žrebe vedno v hlevu ravna, morebiti celo privezano k jaslim, ta ne bo izredil dobrih konj, še posebno ne, če daje obilno krme. Godi se nam, kakor vselej, kadar žival samo dobro redimo in debelimo: obilna hrana napne trebuh, celo truplo je zgolj meso in tolšča, noge pa zaostajajo, čeravno so te namenjene kdaj nositi truplo, tovore, vlačiti vozove; preslabotne so, ker se v mladosti niso ne urile, ne krepko razvijale. Ako se torej žrebe po dolgem času na plano spusti, skače in leta veselo, pa slabe noge ne morejo težkega trupla dobro nositi; pri skakanju in letanju in naglem obračanju zvrne se teža sedaj na to, sedaj na drugo nogo. Kmalu dobi bramor v kolena, krganje ali zajčje sekirice, ali se hitro upeha, postane trdo v udih in med konji imamo enega kruljavca ali pohabljenca več.

Sokolski mladini.

V težkih dobah so živeli naši predniki Slovenci pred petdesetimi leti. Že so se živo zavedali svoje narodnosti, imeli so svoje knjige, tudi že nekaj časopisov, čutili so, da to, kar sosednemu narodu koristi, prepogosto slovenskemu narodu na moči in ugledu škoduje. Toda če so hoteli prebujeni rodoljubi Slovenci kaj storiti v prid svojemu narodu bodisi s peresom, z živo besedo ali z delom svojih rok, jih je višja moč ovirala ali celo ošabno preganjala zaradi tega. Žalostni časi so to bili, enemu je bilo dovoljeno vse, Slovencu pa je bilo strogo prepovedano o tem samo besedo izpregovoriti.

Med posamezniki in med stanovi so bile velike razlike: plemstvo in višje uradništvo je preziralo meščane, ti pa kmeta in delavca, ker so bili prevzetni na svoje „purgarske“ predpravice. Državna bremena in davščine so bile malo pravično razdeljene — nikjer ni bilo opaziti v tedanji družbi in javnem življenju medsebojne ljubezni, bratstva in enakosti.

Temu se je moralo napraviti konec. Nastopijo odlični možje, ki povsod poudar-

jajo nezdrave razmere, najvažnejši izmed teh so pa oni, ki so sešli v društvih, sklenili, da hočejo slovenski narod vzgojiti za svobodo, bratstvo in enakost. Svojim društvom so nadeli ime „Sokol“, ki je ptica svetlega, jasnega dne in svobodnih, solnčnih višav. Sokolski kroj in pozdrav „na zdar“ sta bila zunanja znaka za to, da duše in srca Sokolov gorijo za vse to, kar more blaginji slovenskega naroda hasniti ter njegovo moč dvigniti. Po telovadnicah so si krepili v večernih urah telesno moč, v medsebojnih razgovorih, sestankih in izletih pa so vzgajali sebe in okolico k zavednosti in značajnosti v narodnem oziru.

Vzlic temu, da je vlada tem društvom delala največje zapreke, da je posameznike preganjala, sokolska društva razpuščala, razganjala, jim prepovedala nositi sokolski kroj, se vendar Sokol ni uklonil, pri izletu je zunaj mesta razvil sokolski prapor, na katerem je stalo s svetlimi črkami napisano geslo sokolskega dela: svoboda, bratstvo in enakost. Šli so med slovensko ljudstvo in ga bodrili k narodnemu vstajenju, budili so ga iz groba, kamor so ga k smrtnemu spancu položili deloma naši neprevidni predniki, deloma pa našusodni, nesrečni položaj, da smo tako blizu Italiji in nemškemu zapadu.

Tako je postal Sokol ena izmed najvažnejših narodnih združenj, vsi veliki slovenski možje so bili sami člani te družbe ali pa so vsaj vedno s spoštovanjem pisali ali govorili o Sokolih. Sokoli so si z nesebičnim delom in s požrtvovalnostjo stekli velikih zaslug za slovenski narod — in le hudoben, zavisten in do kosti spačen in propal bi moral biti oni, ki bi jim tega nalašč ne hotel priznati.

Svojo vzvišeno nalogo slovensko Sokolstvo še danes vedno vztrajno in zvesto vrši in jo bo vedno vršilo. Vemo pa tudi dobro, da moramo, preden stari legamo v grob, poskrbeti za mlade, ki prevzamejo našo dediščino, ki je težko, toda hvaležno breme. Ti, sokolski naraščaj si tisti, ki Te kličemo in vabimo, pridi, delaj, vzgajaj se, tvoja ramena imajo postati močen steber, ki bo podpiral in nosil breme sokolske naloge. Ti, šoli odrasla deca, bodi že obrtni ali trgovski vajenec ali kdorkoli, imej dobro voljo, pridi v sokolsko družbo, tu te čaka toliko dela, ki bo tebi in tvojemu narodu v korist! Dokler si mlad, te bomo mi, starejši Sokoli vzgajali, iz tebe mora postati telesno krepak in čil mladenič, duševno pa pravstven in značajan Slovenec, ki bo vsikdar pripravljen vse svoje moči posvetiti narodni blaginji, osobito pa da se takrat ne boš bal truda, če te bo tvoj narod klical na pomoč v obrambo lastnih pravic.

Pa vprašaj me: „Kaj naj storim, da bom Sokol? Kaj zahtevaš od mene?“ Zahtevam od tebe, da daš v sokolsko šolo svoje telo in dušo.

Sestavna telovadba po preišljenem načrtu bo napravila iz tvojega slabega in morda nepravilno raslega telesa zdravo, močno in krasno postavo. Zdravje ti je nujno potrebno, namen telesne vzgoje je telo tako utrditi, da se zabrani vsaki bolezni vstop v tvoje telo. Tudi moč ti je neobhodno potrebna, ne poznam poklica, ki bi ne potreboval nobene telesne moči. Pod besedo moč je pa pač treba razumeti danes poleg močnega mišičja moč celega telesnega ustroja, posebno pa močne kosti, živce, dihala, prebavila, krvni obtok itd. Kar je zdravo in močno, je tudi v sokolskem smislu krasno in tako, prav pojmovano krasoto, ki si jo pridobite potom telovadbe in življenske zmernosti, tudi mi Sokoli visoko cenimo.

Toda premalo bi bilo za dobrega Sokola, če ima samo našete zunanje lastnosti. Kdor hoče postati pravi Sokol, ta mora dati v sokolsko šolo tudi svojo dušo! Ta šola bo dvignila v tebi npravne sile, učila te bo zmernosti v vsakem uživanju, navajala te bo k vztrajnosti, vcepila bo v tebi jekleno voljo, zahtevala bo od tebe rodoljubnosti in discipline napram tvoji lastni osebi in napram društvu. Sokolstvo bo pa zate tudi narodna vzgoja, kajti celo Sokolstvo je zrastle iz tal globokega narodnega čustvanja, najvišje stoji narod — in vse storiti, kar temu koristi, bodi vedno prva sokolska dolžnost. Mi ne jemljemo tujemu narodu ničesar, in tudi nikdar ne dovolimo, da bi drug nam kaj vzal, naj si bo že to naš jezik, šole itd. ali pa naše gmotno narodno imetje.

Nadalje je Sokolstvo ljudska združitev, namenjena za vse stanove brez razlike, t. j. pri nas je doma bratstvo in demokratizem. Bogatin ali revež, zelo ali manj učen, obrtnik ali trgovec, delavec ali uradnik, vsi smo si tu enaki, smo si bratje, spaja nas ona sveta zavest, da v skupnem, trdem, vztrajnem in nesebičnem delu vzgajamo ves slovenski narod k svobodi, bratstvu in enakosti.

Vidiš, mladi brat, kaj je sokolska šola! Trnova pot je to, toda ne straši se je, ne izgubi poguma! Spoznaj naše nauke, skušaj jih potem dosledno sam na sebi vršiti v svojem življenju — in življenjska sreča ti je zagotovljena. Kadar to storijo vsi, ki se prištevajo k slovenskemu narodu, je zagotovljena srečna in vesela bodočnost celemu narodu.

Pridi torej v resno sokolsko šolo, kadar pa dokončaš to šolo in stopiš v dobo dospeloga mladega moža, postaneš iz učenca učitelj — in tu se zate začne drugi del sokolskega življenja!

S.

Naročajte in razširjajte „Slov. Dom“.

LISTEK.

Karma.

Grof L. N. Tolstoj.

(Dalje.)

Redarji so tolkli dalje po sužnju, ko pride Devala v gostilno ter prinese na veliko začudenje vseh navzočih Pandu njegovo mošnjo.

Sužnja so takoj rešili iz rok njegovih rabljev; toda ta je iz jeze na svojega gospodarja zbežal v hribe ter se pridružil razbojniški četi.

Malmek pa zopet zvedevši, da mu more kmet prodati riža, in sicer najboljše kakovosti, mu ga odkupi cel voz ter mu ga trikrat preplača; Pandu pa, ki je bil vesel, da je dobil zopet ves svoj denar nazaj, je šel hitro v samostan prosit meniha za pojasnjenje, katero mu je obljubil.

Narada je dejal:

»Jaz bi Vam mogel stvar pojasniti, kakor zahtevate, toda ker vem, da niste zmorni spoznati resnico, vam dam rajši dober svet: ravnajte z vsakim človekom, s katerim pridete v dotiko, kot ravnate sam s sabo, poslužite mu, kakor to od drugih zahtevate zase. Potem boste sejali seme dobrih dejanj, in žetev bo istotako koristila vam.«

»Menih, pojasni mi stvar,« vzklikne Pandu, »potem se mi bo lažje ravnati po vašem nasvetu.«

»No, dobro, torej čujte!« odvrne menih; »dam vam ključ skrivnosti; čeprav tega ne boste razumeli, pa vsaj verjemite mojim besedam. Neumno je, če se smatra človek za poedino bitje, in kdor vse svoje misli posveti temu, izpolnjevati voljo tega poedincea, hodi po napačni poti, ki ga zapelje v brezno pregrehe. Da se smatramo za poedince, pride od tega, ker nam zastor Mayin slepi oči, nam ne pusti, da bi videli vezi, ki nas nerazrušljivo spajajo z našim bližnjim, ter zaprečuje združiti se z drugimi dušami. Malokateremu človeku je znana ta resnica. Naj vam služijo te besede kot merilo in talisman:

»Kdor škoduje drugim, škoduje samemu sebi!«

»Kdor pomaga drugim, koristi samemu sebi!«

»Prenehajte se smatrati za poedincea, in hodili boste pot resnice.«

»Če zastor Mayin človeku slepi oči, se mu zdi svet razdeljen v brezštevilne individualnosti, in takemu človeku ni mogoče razumeti važnosti vseobsegajoče ljubezni do vsakega živega stvora.«

Pandu odvrne:

»Vaše besede imajo globok zmisel, in spominjal se bom nanje. Izkazal sem ubogemu menihu na poti v Benares majhno dobroto, ki me ni nič veljala, in glejte, kakšne srečne posledice je to imelo. Za mnogo

se vam imam zahvaliti, ker če bi ne bilo vas, bi ne samo ne imel svoje mošnje, temveč bi tudi ne mogel opraviti v Benaresu svojih kupčij, vsled katerih se mi je premoženje znatno pomnožilo. Razven tega je z vašo pomočjo prispel ob pravem času voz z rižem, da je rešil mojega prijatelja Malmeka. Če bi hotel celi svet razumeti resničnost Vaših predpisov, koliko gorja bi izginilo! Želel bi si, da bi Budovo resnico vsi razumeli; zato hočem pri nas doma v Kolžambe sezidati samostan ter vas prosim za vašo pomoč pri osnovanju zavetišča za Budine učence.

* * *

Preteklo je več let. Samostan, ki ga je osnoval Pandu v Kolžambe, je postal zbirališče modrijanov in slavno središče znanosti.

Nekoč pošlje kralj ene izmed sosednjih držav, ki je slišal o popolnosti od Pandu izvršenih okraskov, k njemu svojega zakladničarja naročit z najdragocenejšimi dragimi kamni Indije okrašeno kruno iz čistega zlata.

Ko Pandu dovrši to delo, se napoti v glavno mesto tega kralja. Ker se je nadejal da napravi tam nove kupčije, vzame seboj večjo vsoto zlata. Karavano, ki je nesla to bogatijo, so spremljali oboroženi ljudje. Toda v goratem kraju jih napade razbojniška tolpa, katero je vodil Madaguta, ki je bil postal njen glavar. Spremlstvo posekajo ter se polaste zakladov. Pandu sam le komaj ušel.

Ta izguba naredi v draguljarjevo premoženje velikansko vrzel. Hudo ga je zadela, toda udal se je v svojo nesrečo ter si mislil:

»To skušnjo sem zaslužil z grehi v preteklem življenju. V svoji mladosti sem bil z ljudmi trdosrčen, zato se ne smem jeziti, da žanjem danes plačilo za svoja zla dejanja.«

Ker je postal mnogo dobrotljivejši in prijaznejši z drugimi ljudmi, mu je nesreča le očistila sree.

Zopet preteče nekaj let, in nekega dne pade razbojnikom v roke Pantaka, mlad menih in učitelj Naradasov, ko je potoval čez Kolšamske gore. Ker ni ničesar imel, ga glavar razbojnikov da najpred zbičati, nato pa izpustiti.

Drugo jutro zasliši Pantaka, gredoč po gozdu, bojni hrup. Približa se bojevalcem ter zagleda mnogo razbojnikov, ki so napadli besno svojega poglavarja Madaguta. Kot od psov obkoljen lev se je branil ter jih že več usmrtil. Toda bilo jih je preveč, tako da je bil Madaguta nazadnje premogan ter je ves pokrit z ranami padel na tla.

(Dalje prih.)

Izdajatelj in urednik Ivan Bavdek.

20 do 50 K na dan

lahko zasluži vsakdo, ki pošlje svoj naslov in 30 v. v znamkah za pojasnilo na: **Izvozna hiša „Samson“, Idrija (Kranjsko).**

Vabilo

na

občni zbor

I. vinorejske zadruga v Krškem

registr. zadruga z om. zavezo, ki se vrši

v četrtek 8. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne
v hotelu Gregorič v Krškem.

Dnevni red:

1. poročilo načelstva,
2. prememba pravil,
3. sklepanje o notranjih združnih zadevah.
4. slučajnosti.

78

Načelstvo.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v **Moč!** gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, **Zdravje!** to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

Kdor želi dobro jesti

privošči naj si večkrat izborne Pekatete, ki naj bodo napravljene po receptni knjigi Prve kranjske tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Pošlje se vsakomur zastoj in pošt-nine prosto.

18 43 8 24

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno **črno dalmatinsko vino**

najboljše sredstvo. 47 32 12

4 steklenice (5 kg) franko **K 4.—.**

Br. Novakovič, Ljubljana.

Antonija Čuk v Postojni

Jamska cesta št. 235

vljudno naznanja, da je pričela na novo izvrševati dela kot

Ker ima tudi stroj za to delo, upa, da bode sl. občinstvu kar najbolj ustregla s točno in ceno postrežbo. 73 2 2

Vsled rodbinskih razmer **prodajam** iz proste roke prav ceno svojo

živinski hlev in k hiši spadajoče zemljišče (četrť zemlje).

Matija Vadnjal, Studenec 9, občina Hrenovice, Notranjsko. 76 2 2

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	40	1	60
1 " " " II. " . . .	1	20	1	40
1 " " " III. " . . .	1	08	1	28
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	80	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 " kostrunovega mesa . . .	1	12	1	20
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličjega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	—	—	—	—
1 kg masla . . .	2	60	2	68
1 " masla surovega . . .	2	50	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	92	2	—
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	—	2	10
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	10	2	20
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	—	3	20
1 piščanec . . .	—	90	1	30
1 golob . . .	—	40	—	44
1 raca . . .	1	70	1	90
1 gos . . .	3	—	4	20
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	37	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	37	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	35	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	28	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	24	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	14	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	17	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	35	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	31	—	—	—
100 " ržene moke . . .	27	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	22	40	—	—
100 " rži . . .	16	20	—	—
100 " ječmena . . .	15	50	—	—
100 " ovsu . . .	17	40	18	—
100 " ajde . . .	16	40	17	—
100 " prosa belega . . .	17	40	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	14	40	15	—
100 " krompirja . . .	6	—	6	50
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 9:80 do 10:40 K				
Cena mehkega lesu 8.— do 9 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena	4	—	7	50
" slame	3	—	7	—
" stelje	—	—	—	—

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug ltd.

21 42—23

Parna opekarna

77 **Josip Lavrenčič v Postojni** 10 1

priporoča razno opeko, kakor zarežani strešnik I. in II. vrste, strojni strešnik (kavler), strojna korita (žlebake), opeko za tlak in zidno opeko najboljše kakovosti, po nizkih cenah in v poljubni množini.

Razširjajte in čitajte „Slovenski Dom“!

*			*
Popravila in preobleke točno in ceno.			Popravila in preobleke točno in ceno.
<p>Najcenejše solnčnike in dežnike domačega izdelka priporoča 3 52-23</p> <h2>Josip Vidmar</h2> <p>== v Ljubljani ==</p> <p>Pred Škofijo 19, Stari trg 4, Prešernova ulica 4.</p>			
			

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 13. avgusta 1910.
Trst: 74, 15, 3, 81, 73.
Linc: 69, 68, 74, 6, 57.
Dvignjene v sredo, dne 17. avgusta 1910.
Praga: 41, 55, 49, 46, 85.
Lvov: 10, 86, 25, 23, 53.

Na prodaj je:

I.
Posestvo na Pristavi št. 7,
sodnega okraja Krškega z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslojem. Hiša stoji tik ceste, ki pelje iz Kostanjevice na Krško in je zelo pripravna za krčmo in trgovino. Posestvo obsega 6 ha 71 a 94 m² njiv, 1 ha 10 a 67 m² travnikov, 4 ha 10 a 48 m² gozdov, 26 a 91 m² vinogradov in 69 a 7 m² pašnikov.

II. 72 2 2
Posestvo na Šutni št. 1 pri Sv. Križu
sodnega okraja Kostanjeviškega z zidanim in z opeko kritim hišnim in gospodarskim poslojem, z mlinom na štiri tečaje in stopami. Zelo pripravno tudi za žago, ker vode nikoli ne zmanjka. Hiša leži tik ceste, ki pelje iz Sv. Križa v Buševčas. Posestvo obsega 2 ha 46 a 62 m² njiv, 37 a 23 m² travnikov, 3 ha 83 a 29 m² gozdov, 59 a 64 m² pašnikov in 44 a 1 m² vrta.

Več se izve pri lastniku **Janezu Tršeliču, posestniku na Šutni št. 1, pošta Sv. Križ pri Kostanjevici, Dolenjsko.**

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni

prireja pogrebe treh vrst: I., II. in III. razreda.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, cvetlice, vence s trakovi in napisi ter voščene sveče.

Brzjav: Pogrebni zavod Postojna.

Za cenjena naročila se najtopeje priporoča

Prevzema pogrebe po vsem Notranjskem.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5,000.000.

Stritarjeve ulice šte. 2. (lastna hiša.)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, ki ustreza različnim željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja 10 48-29

zadruga Agro-Merkur

po najnižjih cenah. — Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilni račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Škotska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121·11

upravnega premoženja

K 20,775.510·59

Obrestuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. In od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄% z 1¹/₂% na amortizacijo ali pa po 5¹/₄% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. In od 3.—4.

3 52-33